

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Mariána Sluka PhD., v právnej veci žalobcu Ú., so sídlom v P., proti žalovanej A., bývajúcej v T., zastúpenej Mgr. R., advokátom so sídlom v B., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 10 C 444/2000, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2006 sp. zn. 13 Co 154/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2006 sp. zn. 13 Co 154/2006 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Žiar nad Hronom rozsudkom z 24. mája 2006 č.k. 10 C 444/2000-232 žalobu, ktorou sa žalobca domáhal na žalovanej zaplata 1 200 000 Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody, ktorú mu spôsobila trestným činom podvodu tým, že predstierajúc oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch v mene občianskeho združenia A., so sídlom v K., uzavrela s Okresným úradom práce Poprad dohodu č. 236/96 o vytvorení spoločensky účelných pracovných miest a o poskytnutí finančného príspevku z Fondu zamestnanosti SR, v zmysle ktorej jej bol poskytnutý návratný príspevok v celkovej výške 1 200 000 Sk, ktorý použila v rozpore s účelom jeho určenia a uzavretou dohodou, zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej 117 931 Sk trov konania. Ako vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, prihliadol na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej, keď mal za to, že žalobca sa

najneskôr 19. septembra 1997, kedy ho D., predsedníčka spoločnosti A., informovala o tom, že žalovaná nikdy nebola oprávnená zastupovať túto spoločnosť, dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Nakoľko žalobca v trestnom konaní uplatnil proti žalovanej právo na náhradu škody až 8. septembra 2000, uplynula subjektívna dvojročná doba v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a žalobcovo právo na náhradu škody sa premlčalo. Preto žalobu vzhľadom k dôvodne vznesenej námietke premlčania zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcu rozsudkom z 31. októbra 2006 sp. zn. 13 Co 154/2006 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal žalovanú v lehote 3 dní zaplatiť žalobcovi 1 200 000 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania od 25. marca 2002 do zaplatenia a vo zvyšku žalobu zamietol. V časti o náhrade trov konania rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobcovi nepriznal náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa o premlčaní pohľadávky z dôvodu, že beh tzv. subjektívnej premlčacej doby treba počítat' od momentu, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá, pričom vedomosť poškodeného o tom, kto za škodu zodpovedá, predpokladá, že má k dispozícii také vedomosti, ktoré ukazujú na toho, kto škodu spôsobil; nestačí len možnosť takejto vedomosti. V prípade trestného stíhania podozrivého zo spáchania škody ide spravidla o fázu, kedy sa poškodený oboznámi so vznesením obvinenia voči škodcovi. V danej veci sa tak stalo 8. septembra 2000, a preto nárok žalobcu na náhradu škody nie je premlčaný. S poukazom na § 220 O.s.p. zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanú zaviazal zaplatiť žalobkyni 1 200 000 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania s tým, že začiatok omeškania stanovil od 25. marca 2002, kedy mala žalovaná plniť uvedenú povinnosť podľa rozsudku Okresného súdu Poprad z 17. januára 2002 č.k. 5 T 35/2001-1042 bez zreteľa na skutočnosť, že v časti tejto uloženej povinnosti bol rozsudok prvostupňového súdu zrušený a poškodený odkázaný s nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p a žalobcovi, ktorý mal v konaní plný úspech, ich náhradu nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá ho navrhla zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodňovala tým, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v otázke premlčania nároku na náhradu škody. Uviedla, že žalobca už dňa 16. júla 1999 inicioval jej trestné

stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu podvodu, teda mal už v tom čase celkom konkrétnu predstavu o tom, kto je zodpovedným subjektom. Tomuto záveru nasvedčuje aj skutočnosť, že žalobca nedával podnet pre podozrenie zo spáchania trestného činu na neznámeho páchatel'a, ale na konkrétnu osobu, z čoho je zrejmé, že disponoval skutkovými okolnosťami, na základe ktorých bol spôsobilý urobiť si záver o jej možnej zodpovednosti, a to nielen trestnoprávnej. Súčasne poukázala na to, že žalobca inicioval začatie trestného konania proti jej osobe až takmer po dvoch rokoch, čo sa z listu z 19. septembra 1997 predsedníčky spoločnosti A., D. dozvedel, že rada tejto spoločnosti ani ona ako predsedníčka spoločnosti ju nepoverila ani nespĺnomocnila, aby v mene spoločnosti podpisovala zmluvy a iné doklady súvisiace s projektom, ktorý predložila žalobcovi. Na základe uvedeného bola toho názoru, že žalobca sa najneskôr 19. septembra 1997 dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá a keďže žalobca v trestnom konaní právne relevantným spôsobom uplatnil právo na náhradu škody až 8. septembra 2000, urobil tak po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a jeho právo na náhradu škody sa premlčalo.

Žalobca sa k dovolaniu žalovanej písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Žalovaná vady konania v zmysle § 237 O.s.p. netvrdila a žiadna z týchto väd ani v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Rovnako vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmal dovolací súd ďalej, či konanie nie je postihnuté tzv. inou vadou konania. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Prejavom a dôsledkom takejto procesnej vady je tiež nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu.

Tak odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musia mať náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 3 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Musia obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku. Súdy sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musia vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a ich myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa pri posudzovaní vedomostí žalobcu o tom, kto za škodu zodpovedá, vychádzal z toho, že žalobca sa najneskôr 19. septembra 1997 z listu predsedníčky spoločnosti A. D. dozvedel, že zodpovedným subjektom je žalovaná, nakoľko

v tomto liste mu bolo oznámené, že žalovaná nikdy nebola poverená ani splnomocnená konať v mene tejto spoločnosti, podpisovať zmluvy a iné doklady súvisiace s projektom, ktoré žalovaná žalobcovi predložila a na základe ktorého jej žalobca poskytol finančné prostriedky na vytvorenie spoločensky účelných pracovných miest. Odvolací súd vychádzal z toho, že žalobca vedomosť o tom, že za škodu zodpovedá žalovaná, nadobudol 8. septembra 2000 a pritom poukázal len na číslo listu 30 spisu 5 T 35/2001, a žalobcovi priznal uplatnený nárok v celom rozsahu.

Pokiaľ odvolací súd dospel k inému názoru pri posudzovaní otázky, kedy sa žalobca dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá, mal v záujme presvedčivosti rozhodnutia bližšie vysvetliť celý svoj myšlienkový postup, teda vrátane toho, prečo nepovažuje za správny vyššie uvedený názor súdu prvého stupňa a nielen stroho (bez ďalšieho) konštatovať, že vedomosťou žalobcu o tom, kto za škodu zodpovedá nie je „ani tvrdenie D., že A. nemá nič spoločné s konaním žalovanej“. Nevysvetlil na základe čoho považuje „číslo listu 30 spisu 5 T 35/2001“, ktorého obsah vôbec neuviedol, za vedomosť žalobcu o takých skutkových okolnostiach, ktoré sú rozhodné pre určenie zodpovedného subjektu a z akých dôvodov skoršie informácie, ktorými žalobca v tejto otázke disponoval (medzi nimi aj list D. žalobcovi z 19. septembra 1997), neboli pre žalobcu spôsobilé urobiť záver o tom, kto zodpovedá za škodu, ktorá mu vznikla. Vzhľadom na námietky žalovanej sa bez ďalšieho vysvetlenia javí byť pochybným, že žalobca v ten istý deň (8. septembra 2000), kedy uplatnil nárok na náhradu škody, sa aj dozvedel, že za predmetnú škodu zodpovedá žalovaná.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu tak postráda bližšiu skutkovú a na to nadväzujúcu právnu argumentáciu záveru, ktorý zaujal pri posudzovaní námietky premlčania vnesenej žalovanou odvolací súd. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu v tomto smere vykazuje znaky vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., na ktorú musí dovolací súd vziať zreteľ.

Dovolateľka namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový aplikuje príslušnú právnu normu a pri ktorej zo svojich skutkových zistení vyvodzuje právne závery. Dovolateľkou napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia súdov vyplývajúce

zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Dovolací súd na záver poznamenáva, že pri posudzovaní otázky, kedy sa poškodený dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá, je treba vychádzať z preukázanej vedomosti poškodeného. O tom, kto za škodu zodpovedá, sa poškodený dozvie vtedy, ak obdrží informáciu, na základe ktorej si môže urobiť úsudok o osobe konkrétneho škodcu, teda akonáhle získa vedomosť o takých skutkových okolnostiach, ktoré sú rozhodné pre určenie zodpovedného subjektu. Pritom stačí, aby skutkové okolnosti, ktorými poškodený disponuje, boli spôsobilé urobiť záver o tom, kto zodpovedá za škodu, ktorá mu vznikla. Rozhodujúcim teda je, kedy sa poškodený o skutkových okolnostiach preukázateľne dozvedel, a nie či a kedy si mohol na ich základe vytvoriť právny záver o zodpovednosti určitej osoby či si overiť jej identitu. Začiatok behu subjektívnej premlčacej doby nie je závislý na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy si vytvorí pre neho priaznivejšiu procesnú situáciu k tomu, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať. Subjektívna vedomosť poškodeného o osobe, ktorá je zodpovedná za škodu, teda nepredpokladá nespochybniteľnú istotu v určení osoby zodpovednej za vznik škody, ale vychádza sa z predpokladu, že od osoby, ktorá vie o vzniku škody, možno požadovať, aby nárok uplatnila na súde, ak má k dispozícii také informácie o okolnostiach vzniku škody, za ktorých sa javí zodpovednosť určitej konkrétnej osoby dostatočne pravdepodobná. K tomu, aby sa právnická osoba dozvedela o škode a kto za ňu zodpovedá, nie je nutné, aby túto vedomosť nadobudol jej štatutárny orgán; je postačujúce, keď sa o tom dozvie niektorý jej organizačný útvar a jeho vedúci zamestnanec, resp. zamestnanec, do ktorého pôsobnosti patrí riadiť práce na určitom úseku a robiť opatrenia k tomu, aby nedochádzalo ku škodám.

Z dôvodov uvedených vyššie je zřejmé, že dovolanie žalovanej je dôvodné (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

**JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková